

TÜRK ÖZEL HUKUKUNUN DAYANAKLARI

- <http://www.kozanbilgi.net/hukuk-hukuk-kurallari-hukukun-dayanagi.html>

Teknik anlamı

- Hukuk dönemden döneme değiştiği için hala doyurucu bir tanım yapılamamıştır.
- Kant “Hukukçular hala hukukun tanımını aramaktadırlar” der.
- **Günümüzde en çok kabul edilen tanımı ise:**
“Belirli bir zamanda belirli bir toplumdaki ilişkileri düzenleyen ve uyulması devlet zoruna (müeyyide) bağlanmış kurallar bütünüdür”.

Hukuk kuralları ve özellikleri

- **Hukuku** diğer toplumu düzenleyici kurallar olan **örf ve adetler, gelenekler ve dinlerden ayıran özellik;**
- devlet tarafından güvenceye alınmış ve cebri yaptırımlara sahip olmasıdır.
- Hukuk kuralları insan davranışlarını düzenler ve bulunduğu toplumun değer yargılarını taşır.

Hukuk sistemleri

- Hukuk biliminde biçim, öncelikler ve ilkeler doğrultusunda bazı sistemler ortaya çıkmıştır.

I.Roma hukuku

- Kıta Avrupası ülkelerinin yanında Türkiye'nin de uyguladığı sistemdir.
- - **Bu sistemde hukukun önceliği,**
 - **yurttaşlar arasındaki ilişkileri düzenlemektir.**
- Bu sistemlerde hukuk:
- **1.özel hukuk** ve
- **2.kamu hukuku** olarak ikiye ayrılır.
-
- **Hukuku, yasa koyucular yapar.**

“CONTINENTAL-LAW” da denir.

- Continental:kıtasal

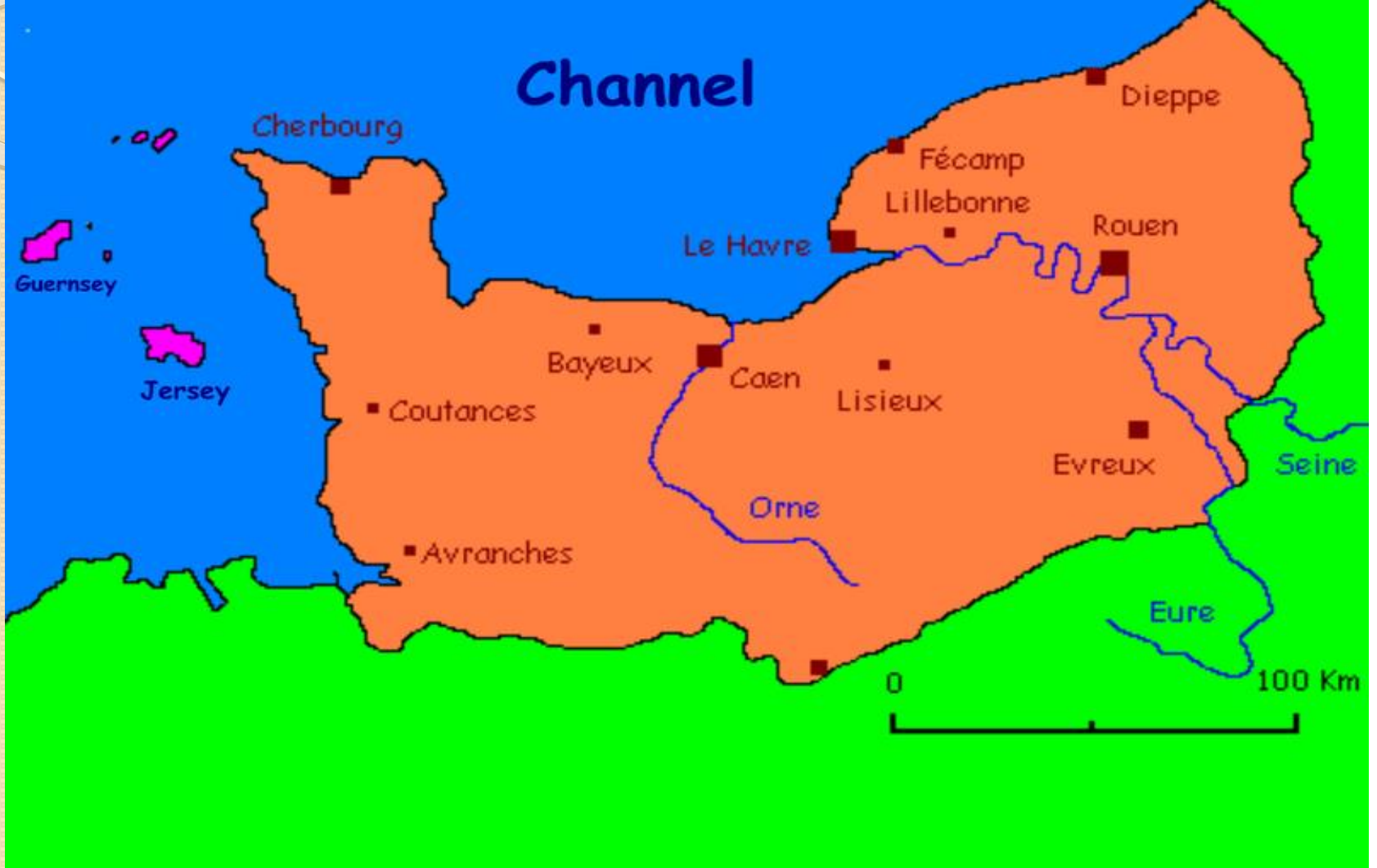
2.Ortak hukuk

- Anglo-Amerikan (Kuzey Amerika'da yaşayan İngiliz Amerikalı.)
- ülkelerinde uygulanan sistemdir. XI. yüzyılda İngiltere'de gelişmiştir. **Roma hukuk sistemi gibi hukuku bölümlere ayırmaz ayrıca hukuk koyucu olarak yargıçları görürler**. Fakat gelişme ve teknolojinin getirdiği yenilikler yüzünden ortaya çıkan eksiklikler çıkarılan yasalarla giderilmeye çalışılmıştır.
- Hukuk fakültelerinde **COMMON-LAW** adıyla anılır. (common-law:ortak-genel hukuk)

- Ortak hukuk
- İkili düzen (Kara Avrupası hukuku ve ortak hukuk)
- Ortak hukuk ya da Anglo-Sakson Sistemi, (İngilizce: common law), özellikle tarihinde Birleşik Krallık sömürgesi olan birçok ülkenin hukuki temellerini oluşturur. Emsal kararlar yansıtan, kapsamlı yasallaşmamış kanunları dikkat çeken özellikleri arasında yer alır. Bu emsal kararlar **yüzyıllarca yargıçlar tarafından gerçek davalarda verilen hükümlerden elde edilmiştir.**
- https://tr.wikipedia.org/wiki/Ortak_hukuk

- 1066 yılında İngiltere'nin Normanlar tarafından istilasından sonra Normanlar bütün ülkede geçerli olacak bir hukuk sistemi oluşturdular.
- Ülkenin her bir tarafına gezici yargıçlar gönderildi.
- **Bu yargıçlar** gittikleri bölgedeki örf ve adetleri de göz önünde bulundurarak hukuki sorunları çözmeye başladılar.
- . https://tr.wikipedia.org/wiki/Ortak_hukuk

Normandiya bölgesi

- **Bu sistemdeki amaç** ülkenin tamamının yargıçlar tarafından oluşturulan ortak bir hukuka sahip olmasıydı.
- Common Law bu dönemde oldukça katı ve şekilciydi. https://tr.wikipedia.org/wiki/Ortak_hukuk

3.İslam hukuku

- Dinsel ilkelere dayanır ve hukukun yaratıcısı olarak Kur'an görülür ayrıca çıkan bazı açıklanması gereken konularda Peygamberin sözleri ve davranışları (Sünnet) dikkate alınır.
- **Kıyas** (analoji) ve **İcma** (mahkeme içtihatları ve bilim adamlarının görüşleri) hukukun oluşumunda önemli paya sahiptir.
- Osmanlı İmparatorluğunda da uygulanan bu sistem **1926'da çıkarılan Medeni Kanun ile Türkiye'de son bulmuştur.**

- Günümüzde İslami kuralların uygulandığı ülkeler olmakla birlikte, **hukuk olarak İslam Hukukunun uygulandığı bir ülke yoktur.**
- İslam Hukuku'nda içtihat yolu kapanmamış, ancak bu yolun derin görüş ayrılıklarını da beraberinde getirebileceği düşünülerek içtihat etmeme, **kabul edilen 4 imama uygun hareket etme yolu benimsenmiştir.**
- **(Hanefî Mezhebi,**
- **Mâlikî mezhebi,**
- **Şâfiî mezhebi,**
- **Hanbelî mezhebi**

- (Hanefi)

- *Mezhebin kurucusu İmam-ı A'zam Ebû Hanîfe'dir* (rh.). Hicri 80 (M. 699)

- (maliki)

- *Mezhebin kurucusu İmam Malik'tir* (rh.). Hicri 93 (M. 711) yılında Medine'de doğmuş

- (Şafii)

- *Mezhebin kurucusu İmam Şâfiî'dir*. Hicri 150 tarihinde (M. 767) Filistin'in Gazze şehrinde doğmuş

- (hanbeli)

- *Mezhebin kurucusu İmam Ahmed b. Hanbel'dir* (rh.). Hicri 164'te (M. 780) Bağdat'da doğmuş,

- İslam Hukuku'nda içtihat yolu kapanmamış, ancak bu yolun derin görüş ayrılıklarını da beraberinde getirebileceği düşünülerek içtihat etmeme, **kabul edilen 4 imama uygun hareket etme yolu benimsenmiştir.**
- **İçtihadın sözlük anlamı**; meşakkatli, külfetli, zor bir işi meydana getirmek için, bütün gücünü sarf ederek ceht ve gayret göstermektir.
- **Yani, Kur'an, hadis ve icma ile sabit olan şer'î delillerden hüküm çıkarmaktır.**

4.Sosyalist hukuk

- **Rusya komünist devriminden sonra (1917) sosyalist ülkelerde uygulanan sistemdir. Daha çok ekonomik koşullara dayanır ve en önemli dayanağı mülkiyet hakkının kişilere değil topluma ait olmasıdır.**
- **Bireyler arasındaki özel hukuktan çok toplum çıkarları gözetilmiştir.**

- Ayrıca Marksist ve Leninist düşünceye göre sosyalist hukuk geçici bir durumdur ve toplumu düzenlemek içindir ve
- toplum komünist düzene geçtiği zaman yaptırıma dayanan bir hukuk sistemine gerek kalmayacaktır.
- Komünizmin Avrupa'da çökmesinden sonra sosyalist hukuk sistemi de olumsuz yönde etkilenmiştir.

5.Uluslararası (U.A) hukuk

- U.A. Hukuk, **bir devletin;**
- diğer bir devlet veya devletlerle;
- veyahut bir devletin U.A. örgütlerle
- **(Örnek** BM,AB,NATO,AGİT (Avrupa Güvenlik ve İş birliği Teşkilatı),IMF,Dünya Bankası..... vs)
- **ilişkilerini düzenleyen kamu hukuku dalıdır.** Bir devletin ülkesinde vatandaşları arasındaki ilişkileri düzenleyen hukuk kurallarına **“iç hukuk”** denir.
- Bir devletin diğer devlet veya uluslararası örgütlerle ilişkilerini düzenleyen kurallar ise **“dış hukuk”u** meydana getirir.

- İç hukukta devlet üstün bir iradeye sahiptir.
- Fakat, U.A. hukukta devlet gibi üstün bir iradeye sahip bir otorite yoktur.
- **U.A. hukukta devletler arasında eşitlik söz konusudur.**
- U.A. toplum, eşit ve egemen devletlerin yan yana olduğu bir sistemdir.

- **U.A. hukukun kaynakları;**

- andlaşmalar,
- örf ve adet hukuku,
- hukukun genel prensipleri,
- içtihatlar ve
- doktrindir.

- **U.A. hukukun başlıca inceleme konuları şunlardır:**
- U.A. hukukun kaynakları,
- U.A. hukukun kişileri,
- U.A. hukukun mekansal kuralları,
- kara, deniz, hava ülkesi,
- devletlerin tanınması,
- devletlerin halefiyeti,
- diplomasi ilişkileri, sorumluluk, uyuşmazlıkların çözümü, kuvvet kullanma...
- <http://www.kozanbilgi.net/hukuk-hukuk-kurallari-hukukun-dayanagi.html>

HUKUKUN DALLARI

<https://www.frmtr.com/siyasal-bilgiler-hukuk/734711-hukukun-dallari.html>

HUKUKUN DALLARI

- Hukuk kurallarınının:
- **bir kısmı,**
- şahıslar ile şahıslar arasındaki ilişkileri,
- **bir kısmı ise**
- şahısla ile toplum (Devlet) arasındaki ilişkileri düzenlerler.

HUKUKUN DALLARI

- Bir şahıs ile diğer bir şahıs arasındaki ilişkileri düzenleyen hukuk kurallarına;
- “özel hukuk”,
-
- bir şahıs ile devlet veya bir devlet ile diğer bir devlet arasındaki ilişkileri düzenleyen hukuk kurallarına da
- “kamu hukuku” adını vermişlerdir.

• ÖZEL HUKUKUN DALLARI

A. ÖZEL HUKUKUN DALLARI

- Özel hukukun başlıca altı dalı vardır:
- Bunlar;
- A.1. Medenî Hukuk,
- A.2. Borçlar Hukuku
- A.3. Ticaret Hukuku
- A.4. Devletler Özel Hukuku
- A.5. Medenî Usûl Hukuku
- A.6. İcra ve İflas Hukuku

A.1. MEDENÎ HUKUK

- Medenî hukuk özel hukukun en geniş ve en önemli dalıdır.
- Medenî hukuk, **kişilerin toplum içinde yaşaması bakımından bir hüküm ve değer ifade eden bütün eylem ve davranışlarını**, işlem ve ilişkilerini düzenleyen hukuk kurallarının bütünüdür.

- Medenî hukukla ilgisi olmayan bir kişiyi düşünmek mümkün değildir.
- Kişi daha doğduğu anda, hatta doğumundan önce, ana rahmine düşmesiyle medenî hukukun düzenleme alanına girer.

- Bir kişinin doğumundan ölümüne kadar geçen sürede kurduğu ilişkilerin, yaptığı işlemlerin büyük bir kısmı medenî hukukun kapsamı içinde bulunur.
- Kişinin doğumu,
- ana-babasının velayeti altında büyümesi, reşit olması,
- bir yerde oturması,
- nişanlanması, evlenmesi, eşiyle ilişkileri, araba, ev sahibi olması, kişinin ölmesi hep medenî hukuk ilişkisidir

- Nihayet kişinin medenî hukuk ile bağlantısı öldükten sonra bile bir süre devam eder. Mirasının nasıl ve kimler arasında paylaşılacağı yine medenî hukukun konusuna girer.

Medeni kanunun dalları

<http://acikogretimadaletcikmissorular.blogspot.com.tr/2013/12/medeni-hukukun-alt-dallari.html>

• A.I.Kişiler Hukuku

- **Kişiler Hukuku dediğimiz zaman;**
- hangi varlıkların hangi koşullar altında **kişi sayıldığını,**
- hangi koşullar altında da **kişiliğini kaybettiğini,** kişilerin ehliyetlerini,
- isim, hısımlık, yerleşim yeri gibi
- onları diğer kişilerden ayıran birtakım niteliklerini ve **kişiliğe giren değerleri** korumanın hukuki yollarını düzenleyen hukuk dalını anlıyoruz.

• A.1.2.Aile Hukuku

- Aile ilişkilerinin kurulması,
- işleyişi ve
- sona ermesini ,
- kurallara bağlayan Medeni Hukuk dalına Aile Hukuku diyoruz.
- Aile Hukuku, Medeni Hukuk'un ağırlıklı olarak kişi varlıklarına ilişkin nitelik taşıyan bir alt dalıdır.
- Bu alanda Devletin otoritesi de kendisini yoğun biçimde hissettirir ve emredici kurallar oldukça yaygındır.

• A.1.3.Miras Hukuku

- Bir kişi öldüğü zaman, son arzularının nasıl ve ne kapsamda yerine getirileceğı ve özellikle de sağığında sahip olduğı mal varlığının (-ölümüyle 'tereki' adını alacaktır-) akıbetini düzenleyen hukuk dalı, Miras Hukuku'dur.
- Miras Hukuku, Medeni Hukuk'un daha ziyade mal varlığı niteliğı taşıyan dalları arasında sınıflandırılır, ama kişi varlığına ilişkin yönü de bulunmaktadır.

• A.1.4.Eşya Hukuku

- Kişilerin eşya üzerindeki egemenlikleri nedeniyle başkaları ile oluşan ilişkilerini düzenleyen hukuk dalına Eşya Hukuku diyoruz.
- **Eşya Hukuku**, Medeni Hukuk'un tam anlamıyla mal varlıksal nitelik taşıyan bir alt dalıdır.

A.2.Borçlar Hukuku

- Kişiler arasındaki borç ilişkilerini düzenleyen hukuk dalına Borçlar Hukuku denir.
- **Borçlar Hukuku da Medeni Hukuk'un bir alt dalıdır, ancak Borçlar Hukuku'na ilişkin kurallar, Medeni Kanun'da değil, Borçlar Kanunu'nda yer alır;**
- <http://acikogretimadaletcikmissorular.blogspot.com.tr/2013/12/medeni-hukukun-alt-dallari.html>

- Borç ilişkisi, iki taraf arasında mevcut olup, bir şeyin verilmesini, yapılmasını veya yapılmamasını öngören bağ şeklinde tanımlanır.
- Bu ilişkinin taraflarından birisine alacaklı, diğerine borçlu denir.
- **İşte borçlar hukuku;**
- **borç ilişkisinin doğumunu,**
- **hükümlerini,**
- **türlerini ve**
- **sona ermesini inceler.**

A.3. TİCARET HUKUKU

- Ticaret hukuku, kişilerin “ticari” nitelikteki ilişkilerini düzenleyen hukuk kurallarının bütünüdür.
- Ticaret hukuku, borçlar hukukuyla çok yakından ilişkilidir.
- **Borçlar hukuku;** kişilerin ticari nitelikte olmayan borç ilişkilerini düzenlediği halde, **ticaret hukuku** aynı ilişkilerin “ticari” nitelikte olanlarını düzenler.

- **Ticaret hukuku oldukça hacimli bir hukuk dalıdır.**
Kendi içinde;
- ticari işletme hukuku
- şirketler hukuku,
- kıymetli evrak hukuku
- deniz ticareti hukuku ve
- sigorta hukuku
- bölümlerine ayrılmaktadır.
- Türkiye’de ticaret hukuk kuralları 1955 tarihli Türk Ticaret Kanunu belirlenmiştir.TTK

A.4. DEVLETLER ÖZEL HUKUKU

- **Çeşitli devletlere bağlı bulunan** (örn. Çifte vatandaş..) **kişiler** arasındaki **özel hukuk ilişkilerine**, hangi devletin kanunun uygulanacağını veya bu ilişkilerle ilgili davaların hangi devletin mahkemesinde görüleceğini gösteren hukuk kuralları ile,
- **kişilerin veya şeylerin uyruklüğünü** (mahreç..) **düzenleyen** hukuk kurallarından oluşur.
- Örneğin baklavanın patentini türkiye almışsa mahreci türkiye dir. Lokumu yunan a kaptırdık.

A.5. MEDENÎ USUL HUKUKU (MUH)

- MUH, özel hukuk alanında ortaya çıkan uyuşmazlıkların çözümlenmesinde mahkemelerin izleyecekleri usulleri belirleyen hukuk kurallarından meydana gelir.
- Türkiye’de medenî usûl hukuk kuralları 1927 tarihli Hukuk Usûlü Muhakemeleri Kanunu (HUMK) ile düzenlenmiştir.

A.6. İCRA VE İFLAS HUKUKU

- İcra ve iflas hukuku **medenî usul hukukunu tamamlayan bir hukuk dalıdır.**
- Hukuk mahkemelerinin verdiği hükümler, **lehine karar verilen kişi tarafından doğrudan doğruya icra edilemez.**
-

A.6. İCRA VE İFLAS HUKUKU

- Yargılama sonucunda haklı çıkan taraf aldığı mahkeme kararını (ilamı) icra dairesine götürerek icra ettirir.
- İşte böyle bir kararın nasıl yerine getirileceğini icra hukuku düzenler.

• B.

• KAMU HUKUKU

- **Kamu hukuku veya amme hukuku;**
- devlet ve vatandaşlar
- veya
- devletin kendi kurumları arasındaki
- ilişkileri düzenleyen hukuk alanıdır.
- **Özel hukuktan ayrılması sırf teorik bir ayrım değil, başvurulacak mahkemenin belirlenmesi açısından da önemlidir.**
- <https://www.google.com.tr/webhp?sourceid=chrome-instant&ion=1&espv=2&ie=UTF-8#q=kamu%20hukuku>

- **Buna uygun olarak kamu hukukuna aşağıdaki dalları mevcuttur.**

B. I .ANAYASA HUKUKU

- **Anayasa hukuku ;**
- devletin şeklini,
- yapısını,
- organlarını,
- kişileri hak ve özgürlüklerini ,
- devlete karşı ödevlerini düzenleyen bir hukuk dalıdır.
- Türk anayasa hukukunun kaynağı 7 Kasım 1982 tarihli ve 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası olup bir başlangıç ve 7 kısım olmak ve toplam 177 asıl ve 16 geçici maddeden oluşmaktadır.

B.2.İDARİ HUKUKU

- Anayasamız **devletin örgütlenme biçimiyle ilgili olarak kurallar koymuştur.**
- Ancak bu kurallar genel nitelikte olup devlet içinde idari birimlerin örgütlenmesi ve işleyişiyle ilgili konulara değin me mek tedir.
-

- Bu idari hukukun konusudur.
- **İdari hukuku ;**
- devletin örgütlenmesini ,
- devlet içinde idari birimlerin oluşmasını,
- çalışma biçimlerini ,
- birbirleriyle ve kişilerle olan ilişkilerini,
- idarinin işlemlerini ve
- bunun hukuka uygunluğunun koşullarını düzenleyen kamu hukukuna dair bir maddi hukuk dalıdır.

B.3. CEZA HUKUKU

- Suç teşkil eden eylemlerle bunların karşılığı olan cezaları tayin eden hukuk dalıdır.
- **Suç, karşılığı ceza olan** hukuk dışı bir eylemdir.
- Hangi eylemin bu nitelikte olduğu ve bu eylemin karşılığı (müeyyedesı) olan cezayı kanun tayin eder.
- Bu husus ceza hukukunun çok eski ve temel bir ilkesi olan «kanunsuz suç ve ceza olmaz» ilkesiyle ifade edilmektedir.

B.4.DEVLETLER UMUMİ HUKUKU:

- Bir devletin diğ er devletler ve milletler arası kuruluşlarla olan ilişkilerini düzenleyen hukuk dalıdır.
- Bu yönüyle devletler umumi hukuku bir **dış hukuku** olarak ta nitelendirmektedir.
-

B.5.YARGILAMA HUKUKU:

- yargı yetkisini kullanan organların (mahkemelerin) adalet dağıtırken izleyecekleri yöntemleri (usulleri) gösteren hukuk kurallarının tümünden oluşmaktadır.
- Kaynak: <http://notoku.com/yargilama-hukuku/#ixzz4VqMsnwyB>

B.5.YARGILAMA HUKUKU:

- Bu hukuk dalına “usul hukuku” demekte mümkündür.
- Başkasından alacaklı olan kişinin borcunu nerede hangi mahkemede dava edebileceği bu alacağını nasıl kanıtlayabileceği,(tüketici mahkemesinde mi, vergi mahkemelerinde mi vb.)
- suç işleyen bir kişinin nerede nasıl yargılanacağı,(askeri yargı mı sivil yargı mı vb)
- idareye yaptığı bir başvurusu haksız olarak red edilen kişinin bunu nerede nasıl dava edebileceği, (bir üst mahkemeye vb.)
- gibi konular yargılama hukukunu ilgilendirir.

B.6.İCRA İFLAS HUKUKU:

- İcra iflas hukuku da yargılama hukuku ile yakından ilgili bir hukuk dalıdır.
- Burada borçlunun borcunu ödememesi halinde alacağın ondan ne şekilde tahsil edeceği gösterilmektedir.

B.6.İCRA İFLAS HUKUKU:

- Borçlu aleyhine yapılan takip icra takibi olabileceği gibi; koşulları mevcut ise iflas yoluyla da takip olabilir.
- Her iki takibinde nerede nasıl yapılacağı borçlunun böyle bir takip karşısında hangi yasal yollara başvurabileceği alacaklının bu durumda hangi hukuksal olanaklara sahip olduğu yapılan takibe rağmen borçlunun borcunu ödememesi halinde mallarının nasıl haczedip parayı çevrilebileceği gibi konular bu hukuk dalını ilgilendirir.

B.7.VERGİ HUKUKU:

- Devletin, **vergilendirme yetkisini** bunun **şeklini kapsamını** vergileri tarh ve tahakkukunu tahsilini düzenleyen hukuk dalıdır.
- Verginin tarhı, Vergi alacağının kanunlarda gösterilen matrah ve oranlar üzerinden hesaplanarak miktarının belirlenmesidir. Verginin tarhı idarece yapılır. Türkiye'de bu işi vergi daireleri yapmaktadır. Verginin tarhı Vergi Usul Kanununun 20. maddesinde tanımlanmıştır.

HUKUKUN KAYNAKLARI

- **Hukuk kurallarının;**
- nasıl ve ne suretle meydana geldiklerini, nereden çıktıklarını ifade eden kaynaklara hukuku doğuran kaynaklar denir.
- Hukuk kurallarının dışı karşı hangi şekillerde görüldüğünü gösteren kaynaklara ise, hukuku bildiren kaynaklar veya mahiyetlerine de uygun düşecek biçimde hukukun şekli kaynakları denilmektedir.

I. HUKUKUN ŞEKLİ KAYNAKLARI

- Hukukun Şekli kaynakları denildiği zaman karşımıza;
- A)yazılı kaynaklar,
- B)yazısız kaynaklar ve
- C)yardımcı kaynaklar
- olmak üzere başlıca üç kaynak çıkmaktadır.

A. YAZILI KAYNAKLAR

- Yazılı hukuk kurallarını içeren kaynaklardır.
- Bu kaynaklarda yer alan **yazılı hukuk kuralları** yetkili bir merci tarafından konulmuşlardır. Yetkili bir merci tarafından konulmuş olan ve yürürlükte bulunan hukuk kurallarının tümüne birden "**mevzu hukuk**" (konulmuş hukuk) **veya uygulamadaki deyim** ile;
- **MEVZUAT** adı verilmektedir.

A. YAZILI KAYNAKLAR

- **Yazılı kaynaklar;**
- kanunlar,
- kanun hükmünde kararnameler,(KHK)
- Tüzükler (artık yok) ve
- yönetmeliklerden
- oluşmaktadır.

MEVZUAT NE DEMEKTİR?

- **Mevzuat yürürlükteki hukuk kurallarının bütünüdür.*******
 - **Türk mevzuat sistemi yukarıdan aşağıya doğru;**
- anayasa,
 - kanun,
 - tüzük,
 - yönetmelik ve
 - tebliğden oluşur.
- Bir ülkede yürürlükte olan yasa, tüzük, yönetmelik vb.nin bütünü .
- Örnek: Mahkemenin hangi süre içinde başlaması gerektiğine dair bir kayıt da yoktu mevzuatta. Ç. Altan

Normlar Hiyerarşisi

NORMLAR HİYERARŞİSİ

- Bir hukuk düzeninde mevcut olan, anayasa, kanun, KHK,tüzük, yönetmelik gibi normlar, dağınık hâlde ve rastgele değil, alt-alta, üst-üste bulunur.
- Bu normların arasında altlık-üstlük ilişkisi vardır. Buna “normlar hiyerarşisi” veya “hukuk düzeni piramidi” denir.
- **Mevzuat** : Bir ülkede yürürlükte olan yasa, tüzük, yönetmelik vb.nin bütünüdür.
- http://www.udybelgesi.com/anayasa_normlar_hiyerarşisi.asp

A.1- Anayasa:

- Anayasa,
- Devletin temel organlarının kuruluşunu ve işleyişini belirleyen hukuk kurallarının bütünü olarak tanımlanmaktadır.
- Hans Kelsen'in Normlar Hiyerarşisi'ne göre diğer bütün hukuki kurallardan ve yapılardan üstündür **ve hiçbir kanun ve yapı anayasaya aykırı olamaz.**
- <https://tr.wikipedia.org/wiki/Anayasa>

A-1- ANAYASA

- Örgütlenmiş bir toplumda devletin yönetim biçimini belirten, yasama, yürütme, yargılama erklerinin nasıl kullanılacağını gösteren, yurttaşların hak ve ödevlerini, özgürlüklerini saptayan ve düzenleyen, yasa sıralamasında en önde gelen yasa.

•Genel olarak;

- genel hükümler,
- temel hak ve özgürlükler,
- bireylerin topluma karşı görev ve sorumlulukları ile
- yasama,
- yürütme,
- yargı
- gibi anayasal devlet organlarını tanımlayan bölümlere sahiptir.

- <https://tr.wikipedia.org/wiki/Anayasa>

A.2- Milletlerarası Andlaşmalar :

- “TC. adına yabancı devletlerle ve U.A. kuruluşlarla yapılacak andlaşmaların onaylanması, TBMM nin onaylamayı bir kanunla uygun bulmasına bağlıdır.
- Usulüne göre yürürlüğe konulmuş U.A. andlaşmalar kanun hükmündedir.
- Bunlar hakkında Anayasaya aykırılık iddiası ile Anayasa Mahkemesine başvurulamaz.
- http://www.udybelgesi.com/anayasa_normlar_hiyerarisi.asp

2- Milletlerarası Andlaşmalar :

- Usulüne göre yürürlüğe konulmuş temel hak ve özgürlüklere ilişkin milletlerarası andlaşmalarla kanunların aynı konuda farklı hükümler içermesi nedeniyle çıkabilecek uyuşmazlıklarda milletlerarası andlaşma hükümleri esas alınır.”
- http://www.udybelgesi.com/anayasa_normlar_hiyerarisi.asp

***** (eskisi) A.3- Kanunlar; *****

- Yasama organı tarafından çıkarılan, yazılı, genel, sürekli ve soyut hukuk kurallarıdır.
- Kanun teklif etmeye Bakanlar Kurulu ve TBMM üyeleri yetkilidir.
- TBMM üyelerince hazırlanan kanun projelerine **KANUN TEKLİFİ**, *****
- Bakanlar Kurulu'nun hazırlayıp sundukları kanun projelerine ;
- **KANUN TASARISI** adı verilir.
- http://www.udybelgesi.com/anayasa_normlar_hiyerarsisi.asp

***** (yenisi) A.3- Kanunlar; *****

- Bakanlar kurulu kaldırıldığı için kural olarak kanun teklif etmeye milletvekilleri yetkilidir.
- Cumhurbaşkanı sadece bütçe ve kesin hesap kanun teklifi verebilir.

A.4- KHK (Kanun Hükmünde Kararname) :

- Bakanlar kurulu kaldırıldığı için KHK çıkarma yetkisi de sona erdi.
- KHK lar kaldırıldı.

A.4- KHK (Kanun Hükmünde Kararname) :

- Mevcut sistemde cumhurbaşkanlığı kararnameleri
 1. **Mevcut olağan dönem** cumhurbaşkanlığı kararnamesi (CBK) ve,
 2. **Olağanüstü dönemde** çıkarılan CBK olmak üzere iki şekilde çıkarılabilir.
- **CBK çıkarmak için TBMM'den yetki almaya artık gerek yok.**
- Ancak olağanüstü dönemde çıkarılan C.B. Kararnameleri meclisin onayına sunulur.

A.5.tüzük

- Mevzuatta tüzükler tamamen kaldırıldı.

*****A.6- Yönetmelikler;*****

- Yönetmeliklerde ise değişiklik yapıldı.
- Yönetmelik çıkarmaya cumhurbaşkanlığı, bakanlıklar ve kamu tüzel kişileri yetkilidir.

- Ayrıca kanunlar ve cumhurbaşkanlığı kararnameleri RG de yayımlanır ve aksine düzenleme yoksa yayımlandıkları gün yürürlüğe girerler.
- Yönetmeliklerin ise sadece kanunda belirtilenleri RG de yayımlanır.

A.7- Yönerge :

- 1. Herhangi bir konuda tutulacak yol için **üst makamlardan alt makamlara belli bir esasa dayanarak verilen buyruk, talimat, direktif.**
- 2. Bu buyrukların yazılı olduğu belge.
- 3. **Yönetmeliklerde değinilmeyen konulara açıklık getirmek için düzenlenen resmî belge.**
- http://www.udybelgesi.com/anayasa_normlar_hiyerarssisi.asp

A.8- Tebliğ :

- 1. Bildirme. 2. Haber verme. 3. Bildiri.

- http://www.udybelgesi.com/anayasa_normlar_hiyerarstisi.asp

A.9- Genelge :

- **Yasa ve yönetmeliklerin uygulanmasında yol göstermek, herhangi bir konuda aydınlatmak, dikkat çekmek üzere ilgililere gönderilen yazı, tamim, sirküler:**

- http://www.udybelgesi.com/anayasa_normlar_hiyerarisi.asp

A.10- Talimat :

- 1. Yönerge.
- 2. Görevin gerektirdiği türlü hizmetlerin başarıyla yürütülmesi için kumandan, başkan veya daire başkanları tarafından verilen, o hizmetle ilgili sorumluluk, düzen ve ilkeleri içine alan buyruklar.
-
- http://www.udybelgesi.com/anayasa_normlar_hiyerarlisi.asp

B- YAZISIZ KAYNAKLAR (ÖRF VE ADET HUKUKU)

- Örf ve adet hukuku Anglo-American hukuk sisteminde yazılı hukuktan daha önemli bir hukuk kaynağı olduğu halde, bizim hukuk sistemimizde ancak tali (ikinci derecede) bir hukuk kaynağıdır.
- Hakim ilk defa yazılı kaynaklara başvurmak zorunda olduğu içindir ki, yazılı kaynaklara asli kaynaklar da denilmektedir.

- Örf ve adet hukuku, yetkili bir organ tarafından bilerek ve istenerek konulmuş olan kurallar değildir.
- **Bunlar toplumda kendi kendilerine doğarlar.**
Herhangi bir adetin, bir geleneğin bir örf ve adet hukuku kuralı düzeyine ulaşabilmesi için, birtakım unsurları içermekte olması gerekir.

• **B. I. Unsurları**

- Alelade bir adetin, bir geleneğin örf ve adet hukuku kuralı olabilmesi için üç unsurun birarada bulunması gerekir.
- a- Maddi Unsur
- **Örf ve adet hukukunun maddi unsuru devamlılık veya tekrarlanmadır.**
- O adetin, o geleneğin az çok uzunca bir süreden beri uygulanmakta olması, onun toplumda ilk defa kimin tarafından uygulanmış olduğunun bilinmemesi halinde mevcut sayılacaktır.

- b- Manevi Unsur
- **Örf ve adet hukukunun manevi unsuru genel inaniştir.**
- Toplum vicdanında, bu davranış biçiminde bulunmak zorunluluğu hakkında **genel bir inanç yer etmemişse**, o adetin bir örf ve adet hukuku kuralı niteliğini kazanması **mümkün değildir.**

- c- Hukuki Unsur
- Hukuki unsur maddi yaptırımdır.
- Uzun zamandan beri tekrarlanmakta olan ve kişilerin kendilerini uymaya mecbur ettikleri adetin aynı zamanda devlet gücüyle de desteklenmiş olması gerekir.

• B.2-Türleri

- a- Genel Örf ve Adet Hukuku
- Memleketin her yerinde bilinen ve uygulanmakta olan kurallardır.
- Bu tür örf ve adet hukuku kurallarına örnek olarak ortakçılık ve yarıcılık gösterilebilir. Ortakçılık, inek, koyun, keçi, manda gibi semere (ürün) veren hayvanlarla ilgili bir örf ve adet hukuku kuralıdır. Yarıcılık ise, tarıma elverişli toprakla ilgili bir örf ve adet hukuku kuralıdır.

- b- Özel Örf ve Adet Hukuk
- Ülkenin belli bir yöresinde veya belli bir meslek grubuna dahil bulunan kimseler arasında bilinen ve uygulanan kurallardır.
- Belli bir yörede geçerli olan örf ve adet hukuku kurallarına "mahalli örf ve adet hukuku" denilmektedir.
- Örneğin sadece Ege bölgesinde, özellikle İzmir ve dolaylarında çok eskiden beri uygulanmakta olan **paftos ve örfü belde** bu nitelikteki örf ve adetlerdendir.

- **Paftos**: başkasına ait bir arazide bağ yetiştirme;
- **örfü belde** ise: başkasının arsasına bina yaptırma ile ilgilidir.
- Özel örf ve adet hukuku kurallarının bir kısmı ise, sadece belli bir meslek grubuna dahil bulunan kimseler arasında geçerlidirler. Bunlara örnek olarak ticari örf ve adetler gösterilebilir. Ticari örf ve adetler, ticaret hukukunun tali kaynaklarındandır.

- <https://www.frmtr.com/siyasal-bilgiler-hukuk/734711-hukukun-dallari.html>